

L U D

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO
I KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

TOM XCVII ZA ROK 2013

„LUD” is regularly indexed/abstracted in:

- IBSS – International Bibliography of the Social Sciences
- Anthropological Index Online
- CEJSH – Central European Journal of Social Sciences and Humanities
- Bibliografia etnografii polskiej (<http://www.bep.uni.lodz.pl>)

L U D
ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA
LUDOZNAWCZEGO
I
KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH PAN

ORGANE DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE D'ETHNOLOGIE
ET DU COMITÉ DES SCIENCES ETHNOLOGIQUES

ZAŁOŻONY W ROKU

1895

PRZEZ
ANTONIEGO KALINĘ

OGÓLNEGO ZBIORU

TOM XCVII
ZA ROK 2013

PTL
1895

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
KOMITET NAUK ETNOLOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK
POZNAŃ–WARSZAWA–WROCŁAW 2013

RADA REDAKCYJNA

Michał Buchowski, Elżbieta Goździak (Waszyngton), Chris Hann (Halle/Saale),
Zbigniew Jasiewicz, Katarzyna Kaniowska, Gabriela Kiliánová (Bratysława),
Lech Mróz, Aleksander Posern-Zieliński, Czesław Robotycki, Alexandra Schwell (Wiedeń)

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor naczelny – Danuta Penkala-Gawęcka
Zastępca redaktora naczelnego – Jacek Bednarski
Sekretarz redakcji – Natalia Bloch
Redaktor – Roman Bąk
Redaktor tematyczny (folklorystyka) – Teresa Smolińska
Redaktor językowy – Katarzyna Majbroda
Redaktor techniczny – Justyna Nowaczyk
Projekt okładki – Ewa Wąsowska

Recenzenci artykułów:

Marcin Brocki, Anna Weronika Brzezińska, Wojciech J. Burszta, Marcin Kafar,
Grażyna Ewa Karpińska, Ewa Klekot, Agnieszka Kościańska,
Aleksandra Krupa-Ławrynowicz, Katarzyna Kubat, Katarzyna Marciniak,
Noemi Modnicka, Michał Mokrzan, Krystyna Piątkowska, Małgorzata Rajtar,
Sławomir Sikora, Andrzej P. Wejland, Magdalena Zowczak

Tłumaczenie spisu treści i korekta językowa streszczeń:
Zbigniew Nadstoga

Copyright © by Polskie Towarzystwo Ludoznawcze and Authors, 2013

ISSN 0076-1435

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
i wydana we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE – WROCŁAW 2013

ADMINISTRACJA: 50-382 WROCŁAW, UL. SZCZYTNICKA 11

TEL. (71) 321-16-10, FAX (71) 321-16-14

e-mail: ptl@ptl.info.pl

<http://www.ptl.info.pl>

REDAKCJA: 61-809 POZNAŃ, UL. ŚW. MARCIN 78

TEL. (61) 829 48 25, FAX (61) 829 47 10

e-mail: danagaw@amu.edu.pl; jbed@amu.edu.pl; nbloch@amu.edu.pl

http://www.ptl.info.pl/?page_id=112

DRUK: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy M-Druk w Wągrowcu

SPIS TREŚCI

I. ANTROPOLOGIE PROBLEMOWE – NOWY KROK
W ROZWOJU NASZEJ DYSCYPLINY?
(red. Katarzyna Kaniowska)

Katarzyna Kaniowska, Wprowadzenie	13
Katarzyna Majbroda, Drogi wiedzy w antropologii społeczno-kulturowej po zwrocie ku sensoryczności i niedyskursywnemu doświadczaniu rzeczywistości	17
Janusz Barański, Kultura materialna. Nowy paradygmat antropologiczny	39
Grażyna Kubica, Społeczne biografie zdjęć terenowych, czyli antropologia wizualna archiwalnej fotografii	57
Izabella Main, Anna Witeska-Młynarczyk, Antropologia medyczna dzisiaj. Zarys problematyki i perspektywy teoretyczne	87
Marta Songin-Mokrzan, Antropologia zaangażowana w Polsce. Poza postmo- dernistyczną koncepcję nauki	111
Inga B. Kuźma, Antropologia przewyciężająca „hermeneutyczną niesprawiedli- wość”. Z badań w schronisku dla bezdomnych kobiet	133
Łukasz Michoń, O pewnym projekcie antropologii wspierającej proces kreowania rzeczywistości	157

II. ARTYKUŁY

Andrzej Zaporoński, Kultura w świetle amerykańskiej antropologii współczesności	175
Magdalena Lubañska, Agata Ładykowska, Prawosławie – „chrześcijaństwo peryferyjne”? O teologicznych uwikłaniach teorii antropologicznej i stronniczości perspektyw poznawczych antropologii chrześcijaństwa	195
Maria Dębńska, Natura, kultura i hybrydy. Prawne konstrukcje transseksualizmu i sprawy o ustalenie płci.	221
Karolina Dudek, Współczesne wesela widziane oczami fotografów i wideofilmowców. Figury myślenia i kategorie estetyczne	245
Kamil Pietrowiak, Kłamstwo, uczciwość, zaufanie. Problemy etyczne w badaniach na temat życia osób niewidomych	267

III. KOMUNIKATY

- Agata Agnieszka Konczal, Kult świętego Huberta w Polsce w świetle koncepcji tradycji wynalezionej 291
- Weronika Szerle, Ciemne suknie ślubne na Kaszubach. Próba interpretacji zjawiska. . . 305

IV. ROZMOWY I WSPOMNIENIA

- Anna Zadrożyńska, „Wydaje mi się, że etnologia idzie w bardzo dobrym kierunku...”. Odpowiedzi na pytania Zbigniewa Jasiewicza. 319

V. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE

- Agnieszka Kościańska (red.), *Antropologia seksualności. Teoria, etnografia, zastosowanie*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2012 (*Anna Witeska-Młynarczyk*) 333
- Małgorzata Rajtar, Justyna Straczuk (red.), *Emocje w kulturze*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Narodowe Centrum Kultury 2012 (*Waldemar Kuligowski*) 337
- Danuta Penkala-Gawęcka, Izabella Main, Anna Witeska-Młynarczyk (red.), *W zdrowiu i w chorobie... Z badań antropologii medycznej i dyscyplin pokrewnych*, Prace Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, nr 17, Poznań: Biblioteka Telgte Wydawnictwo 2012 (*Agnieszka Kościańska*) 339
- Juraj Podoba, *Vývoj staviteľstva a spôsobu bývania v dedinskom prostredí v 20. storočí*, Etnograficke monografie, zv. 1, Bratislava: Slovenská asociácia sociálnych antropológov 2011 (*Waldemar Kuligowski*) 342
- Rastislava Stoličná-Mikolajová (ed.), Katarína Nováková, *Kulinárna kultúra regiónov Slovenska*, Bratislava: VEDA vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2012 (*Anna Drożdż*) 345
- Patrycja Trzeszczyńska, *Lemkowszczyzna zapamiętana. Opowieści o przeszłości i przestrzeni*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2013 (*Anna Szyfer*) 347
- Natalia Bloch, Anna Weronika Brzezińska (red., współpraca Błażej Warkocki, Małgorzata Wosińska), *Sztutowo/Stutthof. Gdzieś pomiędzy plażą a obozem*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2013 (*Marek Pawlak*) 349

VI. KRONIKA

89. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Zielona Góra, 12 września 2013 (*Jerzy Adamczewski*) 353
- Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego za okres od września 2012 do sierpnia 2013 (*Jerzy Adamczewski*) 357
- Posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, Warszawa, 7 grudnia 2012 (*Irena Kabat*) 369

VII. IN MEMORIAM

Mieczysław Soppa (1959-2013), (<i>Roman Bąk, Irena i Marianna Soppa</i>)	373
Noty o autorach artykułów.	377
Informacje dla autorów.	381

CONTENTS

THEMATIC ANTHROPOLOGIES – A NEW STEP
IN THE DEVELOPMENT OF OUR DISCIPLINE?
(edited by Katarzyna Kaniowska)

Katarzyna Kaniowska, Introduction	13
Katarzyna Majbroda, The paths of knowledge in socio-cultural anthropology after the sensual and non-discursive turn in experiencing reality	17
Janusz Barański, Material culture. A new paradigm of anthropology.	39
Grażyna Kubica, Social biographies of field photographs or visual anthropology of archival photography	57
Izabella Main, Anna Witeska-Młynarczyk, Medical anthropology today. An outline of the field and research perspectives.	87
Marta Songin-Mokrzan, Engaged anthropology in Poland. Beyond the postmodern concept of science	111
Inga B. Kuźma, Anthropology overcomes „hermeneutical injustice”. Research in the shelter for homeless women.	133
Łukasz Michoń, The project of assistive anthropology as a vehicle for creating the reality	157

II. ARTICLES

Andrzej Zaporowski, Culture in light of American anthropology of the contem- porary	175
Magdalena Lubañska, Agata Ładykowska, Is Orthodox Christianity a pe- ripheral Christianity? Theological entanglements of anthropological theory, biased epistemologies in anthropology of Christianity	195
Maria Dębińska, Nature, culture and hybrids. Legal constructions of transsexuality and the legal sex reassignment procedures in Poland	221
Karolina Dudek, Modern weddings as seen by wedding photographers and videographers. Figures of thinking and aesthetic categories	245
Kamil Pietrowiak, Lie, honesty, trust. Ethical dilemmas during research on the life of the blind	267

III. REPORTS

- Agata Agnieszka K o n c z a l, The cult of St. Hubertus in Poland in light of the concept of invented tradition 291
- Weronika Szerle, Dark wedding dresses in Kashubia. An attempt at interpretation . 305

IV. INTERVIEWS AND RECOLLECTIONS

- Anna Z ad r o ż y ń s k a, „It seems to me that ethnology is going in a very right direction...”. Answers to Zbigniew Jasiewicz’s questions 319

V. REVIEWS AND REVIEW NOTES

- Agnieszka Kościanańska (ed.), *Antropologia seksualności. Teoria, etnografia, zastosowanie* [Anthropology of sexuality. Theory, ethnography, application], Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2012 (*Anna Witeska-Młynarczyk*) 333
- Małgorzata Rajtar, Justyna Straczuk (eds.), *Emocje w kulturze* [Emotions in culture], Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Narodowe Centrum Kultury 2012 (*Waldemar Kuligowski*) 337
- Danuta Penkala-Gawęcka, Izabella Main, Anna Witeska-Młynarczyk (eds.), *W zdrowiu i w chorobie... Z badań antropologii medycznej i dyscyplin pokrewnych* [In health and in sickness... On the research of medical anthropology and related sciences], Prace Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, nr 17, Poznań: Biblioteka Telgte Wydawnictwo 2012 (*Agnieszka Kościanańska*) 339
- Juraj Podoba, *Vývoj staviteľstva a spôsobu bývania v dedinskom prostredí v 20. storočí*, Etnograficke monografie, zv. 1, Bratislava: Slovenská asociácia sociálnych antropológov 2011 (*Waldemar Kuligowski*) 342
- Rastislava Stoličná-Mikolajová (ed.), Katarína Nováková, *Kulinárna kultúra regiónov Slovenska*, Bratislava: VEDA vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2012 (*Anna Drożdż*) 345
- Patrycja Trzeszczyńska, *Łemkowszczyzna zapamiętana. Opowieści o przeszłości i przestrzeni* [Lemkivshchyna retained in memory. Stories of the past and space], Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2013 (*Anna Szyfer*) 347
- Natalia Bloch, Anna Weronika Brzezińska (eds., assisted by Błażej Warkocki, Małgorzata Wosińska), *Sztutowo/Stutthof. Gdzieś pomiędzy plażą a obozem* [Sztutowo/Stutthof. Somewhere between the beach and the camp], Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2013 (*Marek Pawlak*) 349

VI. CHRONICLE

- 89th General Meeting of Delegates to the Polish Ethnological Society, Zielona Góra, 12 September 2013 (*Jerzy Adamczewski*) 353

Report on the work of the Main Board of the Polish Ethnological Society for the period from September 2012 to August 2013 (<i>Jerzy Adamczewski</i>)	357
Plenary meeting of the Committee of Ethnological Sciences, Polish Academy of Sciences, Warszawa, 7 December 2012 (<i>Irena Kabat</i>)	369

VII. IN MEMORIAM

Mieczysław Soppa (1959-2013), (<i>Roman Bąk, Irena i Marianna Soppa</i>)	373
Notes on the authors of articles	377
Information for authors.	381